

specifikace: Spor o určení neplatnosti ujednání o smluvní pokutě, zahájený na návrh žalujícího insolvenčního správce, jakožto spor o určení, zda tu je či není právní vztah nebo právo týkající se majetku nebo závazků dlužníka, je incidenčním sporem podle § 159 odst. 1 písm. g) insolvenčního zákona, jak bylo i judikováno Nejvyšším soudem v rozsudku ze dne 27.9.2018, sp.zn.29 Cdo 6037/2016. Domáhá-li se žalobce vrácení peněžitého plnění poskytnutého na koupi akcií, jsou k projednání sporu v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy, ať již podle § 9 odst.2 písm. e) o. s. ř. nebo podle § 9 odst.2 písm. j) o. s. ř.

§ 7a písm. b) zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon (IZ)

§ 159 odst. 1 písm. g) zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon (IZ)

§ 231 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon (IZ)

§ 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř.

§ 9 odst. 2 písm. j) o. s. ř.

Ncp 762/2020

USNESENÍ

Vrchní soud v Praze jako soud nadřízený rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Františka Kučery a soudců Mgr. Martina Řezníčka a JUDr. Aleše Šťastného v právní věci

žalobce: **Langmeier&Co., insolvenční správci, v.o.s.**, IČO 07860498
sídlem Na Bělidle 997/15, 150 00 Praha 5
jednající ohlášeným společníkem JUDr. Janem Langmeierem
insolvenční správce dlužníka TRILOAD Invest, s.r.o., IČO 02213974
sídlem Na Strži 1702/65, 140 00 Praha 4
zastoupený advokátkou Mgr. Janou Wulkanovou
sídlem U Mrázovky 2663/19, 150 00 Praha 5

proti
žalovanému: **R. P.**

o neplatnost smluvní pokuty sjednané ve smlouvě o převodu akcií a o zaplacení částky 5 500 000 Kč s příslušenstvím,

vedené u Okresního soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 75 C 347/2020, o určení věcné příslušnosti,

takto:

I. K projednání a rozhodnutí věci jsou v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy.

II. Po právní moci tohoto usnesení bude věc postoupena k dalšímu řízení Městskému soudu v Praze.

Odůvodnění:

1. Žalující insolvenční správce (dále též jen „žalobce“) se žalobou doručenou dne 23. 9. 2020 Okresnímu soudu v Ústí nad Labem (dále jen „předkládající soud“) domáhá proti žalovanému jednak určení absolutní neplatnosti smluvní pokuty sjednané ve Smlouvě o převodu akcií a postoupení pohledávky ze dne 26. 9. 2017 uzavřené mezi dlužníkem a žalovaným (dále jen „Smlouva“) a jednak zaplacení částky 5 500 000 Kč s příslušenstvím, kterou dlužník poskytl podle Smlouvy žalovanému za převod akcií, k němuž ale nedošlo.
2. Předkládající soud předložil věc Vrchnímu soudu v Praze (dále jen „nadřízený soud“) k rozhodnutí o věcné příslušnosti postupem dle 104a odst. 2 zákona č.99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen o. s. ř.). Uvedl, že u Městského soudu v Praze probíhá pod sp. zn. XY insolvenční řízení ve věci dlužníka TRILOAD Invest, s.r.o. (dále jen dlužník), a proto spor o určení neplatnosti ujednání o smluvní pokutě, jakožto spor o určení, zda tu je či není právní vztah nebo právo týkající se majetku nebo závazků dlužníka, zahájený na návrh žalujícího insolvenčního správce, je incidenčním sporem dle § 159 odst. 1 písm. g) zákona č.182/2006 Sb., insolvenční zákon (dále jen „IZ“), jak bylo judikováno Nejvyšším soudem v rozsudku ze dne 27. 9. 2018, sp. zn. 29 Cdo 6037/2016. Za těchto okolností jsou k projednání žalobního návrhu na určení neplatnosti smluvní pokuty v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy dle § 7a písm. b) IZ, nehledě k tomu, že podle § 231 odst. 2 IZ neplatnost právního úkonu, týkajícího se majetku nebo závazků dlužníka, může posuzovat pouze insolvenční soud, tj. v prvním stupni soud krajský. Pokud jde o žalobcem uplatněný nárok na zaplacení částky 5 500 000 Kč, odkázal předkládající soud na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2013, sp. zn. 28 Cdo 711/2013, podle něhož, domáhá-li se žalobce vrácení zálohy na kupní cenu poskytnutou na koupi obchodního podílu, jsou k projednání sporu vždy v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy, ať již k převodu obchodního podílu došlo či nikoli. Dále předkládající soud konstatoval, že ač byl citovaný závěr přijat v poměrech procesní úpravy účinné před 1. 1. 2014, je plně aplikovatelný i za současného znění § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř., když, jak konstatoval Nejvyšší soud v usnesení ze dne 15. 6. 2017, sp. zn. 29 Cdo 4825/2015, bez ohledu na to, že o. s. ř. již výslovně mezi spory uvedenými v § 9 odst. 2 nevypočítává spory mezi společníky (členy) navzájem, jde-li o vztahy ze smluv, jimiž se převádí podíl v obchodní korporaci, patří tyto spory i po novele provedené zákonem č. 293/2013 Sb. do věcné příslušnosti krajských soudů. Předkládající soud proto uzavřel, že v projednávané věci se jedná jednak o incidenční spor dle § 159 odst. 1 písm. g) IZ, k jehož projednání jsou v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy dle § 7a písm. b) IZ, jednak o spor mezi společníky navzájem, k jehož projednání jsou dle § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř. rovněž věcně příslušné krajské soudy.
3. Žalobce ve svém vyjádření z 9. 11. 2020 vyslovil s názorem předkládajícího soudu souhlas.
4. Žalovaný se k postupu předkládajícího soudu nevyjádřil.
5. Dle § 11 odst. 1 věta první a druhá o. s. ř. se řízení koná u toho soudu, který je věcně a místně příslušný. Pro určení věcné a místní příslušnosti jsou až do skončení řízení rozhodné okolnosti, které tu jsou v době jeho zahájení. Věcnou příslušnost zkoumá soud kdykoli za řízení (§ 104a odst. 1 o. s. ř.).
6. Dle § 7 IZ, nestanoví-li tento zákon jinak, nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení, použijí se pro insolvenční řízení a pro incidenční spory

přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu týkající se sporného řízení, a není-li to možné, ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních; ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce se však použijí přiměřeně jen tehdy, jestliže na ně tento zákon odkazuje.

7. Dle § 7a IZ krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně a) v insolvenčním řízení, b) v incidenčních sporech, c) ve sporech o náhradu škody nebo jiné újmy, která vznikla porušením povinnosti podat insolvenční návrh, d) ve sporech o náhradu škody nebo jiné újmy, která vznikla zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu, a e) ve věcech vyplývajících z právních vztahů mezi dlužníkem a insolvenčním správcem týkajících se majetku patřícího do dlužnickovy majetkové podstaty.
8. Dle § 159 odst. 1 písm. g) IZ jsou incidenčními spory též spory o určení, zda tu je či není právní vztah nebo právo týkající se majetku nebo závazků dlužníka, je-li na takovém určení naléhavý právní zájem.
9. Podle § 9 odst. 1 o. s. ř., nestanoví-li zákon jinak, jsou k řízení v prvním stupni příslušné okresní soudy.
10. Podle § 9 odst. 2 písm. e) o.s.ř. krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně ve věcech vyplývajících z právních poměrů, které souvisejí se zakládáním obchodních korporací, ústavů, nadací, nadačních fondů, a ve sporech mezi obchodními korporacemi, jejich společníky nebo členy, jakož i mezi společníky nebo členy navzájem, vyplývají-li z účasti na obchodní korporaci.
11. Podle § 9 odst. 2 písm. j) o. s. ř. krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně ve sporech z finančního zajištění a sporech týkajících se investičních nástrojů a cenných papírů nebo zaknihovaných cenných papírů, i když se nejedná o investiční nástroje.
12. Pro stanovení věcné příslušnosti soudů ve sporném občanském soudním řízení je rozhodující obsah žaloby (návrhu), resp. předmět řízení vymezený žalobcem (viz např. usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 7. 2. 2012, sp. zn. I. ÚS 3348/10).
13. Právní osoba je korporací (§ 210 zákona č.89/2012 Sb., občanský zákoník). Obchodními korporacemi jsou obchodní společnosti a družstva (§ 1 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích - dále jen „ZOK“). Podle § 1 odst. 2 ZOK je obchodní společností též akciová společnost.
14. Nadřízený soud shodně jako soud předkládající konstatuje, že insolvenčním správcem zahájený spor o určení neplatnosti ujednání o smluvní pokutě je incidenčním sporem dle § 159 odst. 1 písm. g) IZ, jakožto spor o určení, zda tu je či není právní vztah nebo právo týkající se majetku nebo závazků dlužníka (závazek k zaplacení smluvní pokuty). K projednání takového sporu jsou v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy dle § 7a písm. b) IZ, konkrétně pak insolvenční soudy, jimž zákon v § 231 odst. 2 IZ přiznává výlučné právo posuzovat v průběhu insolvenčního řízení neplatnost právního úkonu, pokud se týká majetku nebo závazků dlužníka.
15. Pokud pak jde o žalobcův nárok na vrácení částky 5 500 000 Kč poskytnuté dlužníkem žalovanému na sjednanou, avšak neuskutečněnou koupi obchodního podílu, vyjádřil se k problematice věcné příslušnosti soudů v občanském soudním řízení ohledně sporů ze smluv o převodu akcií jako účastnických cenných papírů Nejvyšší soud ve svém (již shora citovaném) usnesení ze dne 15. 6. 2017, sp. zn. 29 Cdo 4825/2015 (publikovaném pod č. 141/2018 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek) tak, že (cit.): „krajské soudy jsou podle § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř., ve znění účinném od 1. ledna 2014 věcně příslušné k rozhodování sporů ze smluv o převodu podílu v obchodní korporaci, a to bez ohledu na to, zda je podíl představován účastnickým cenným papírem“.
16. Právě také „účastnická“ povaha akcií jako cenných papírů zakládá věcnou příslušnost krajských soudů (vedle § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř.) i ke sporům z převodu akcií podle § 9 odst. 2 písm. j) o. s. ř., když mezi uvedenými ustanoveními o. s. ř. nelze v daném ohledu dovodit vztah

obecného a speciálního, neboť každé z dotčených ustanovení cílí na odlišnou vlastnost akcie, s níž jsou jednak spojena práva (i bývalého) akcionáře jako společníka akciové společnosti („účastnická“ povaha akcie), jednak se současně jedná o cenný papír; v tomto případě (u sporů týkajících se cenných papírů) pak ani není pro účely posouzení věcné příslušnosti významné, kdo je účastníkem řízení.

17. Vrchní soud v Praze jako soud nadřízený proto z těchto důvodů rozhodl podle § 104a odst. 2 poslední věta o. s. ř. tak, že k projednání a rozhodnutí této věci jsou v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy, a zároveň podle § 104a odst. 6 o. s. ř. rozhodl o postoupení věci Městskému soudu v Praze, jako soudu věcně příslušnému, u něhož je vedeno insolvenční řízení ve věci dlužníka TRILOAD Invest, s.r.o.
18. Usnesením o věcné příslušnosti jsou účastníci a soudy vázáni (§ 104a odst. 7 o. s. ř.).
19. Není ale vyloučeno, aby se soud, jemuž byla věc takto postoupena jako soudu věcně příslušnému, zabýval případně svou místní příslušností (§ 104a odst. 6 věta za středníkem o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není odvolání ani dovolání přípustné.

Praha 16. prosince 2020

JUDr. František Kučera
předseda senátu